

Psychologie védánty (2. část)

Nemůžeme znát všechna svá přání. Jsme schopni vnímat pouze ty touhy, které jsou již upevněné, které se konkretizovaly dříve v souvislosti s našimi sociálními, morálními i dalšími vzory podmínění. Například některé touhy, které projevujeme, jsou lidem okolo nás sympatické. Okolí se přizpůsobuje tomu, co si o sobě sami myslíme, nebo tomu, jak bychom chtěli být vnímáni.

Tuto pasáž píše v Taranpuru, bengálské vesnici, na farmě v ášramu mého dobrého přítele Murári Gupty Prabhua. Pozoruji, jak jeho malá dcera Sudévi velice pečlivě dbá na to, jaké oblečení si vezme každý den na sebe. Naopak pro Muráriho tři syny to není zdaleka tak důležité. I když jsou Sudévi pouhé tři roky, některé z jejich ženských tužeb jsou již patrné. Je to přirozené, že dívky a ženy chtějí vypadat pěkně. Rodina a přátelé to navíc podporují, a tak se tato touha stává součástí dívčí identity.

Ale jsou zde i další touhy – stále mluvím o těch, kterých jsme si vědomí a co utvářejí naši identitu již v mládí – a ty jsou na druhou stranu nemístné. Dobře o nich víme, ale schováváme je před ostatními a také sami před sebou. Nikdo o nich nechce mluvit.

Od chvíle, kdy můžeme říci, že nás touhy upevňují (nebo nám naopak vadí), ženou nás v životě kupředu, nemůže být pochybnosti o tom, že o těchto touhách máme nějaké povědomí. Ale odkud tyto touhy pocházejí? Proč jsou tak silné? Jakmile začneme uvažovat o těchto otázkách, ukazuje se, že lidská mysl je předmětem podnětů, které pocházejí z hlubších zdrojů, než jakým je námi běžně vnímané vědomí. Ve skutečnosti existují touhy, které jsou skryté do té míry, že se mohou projevit pouze při spánku. Odrážejí se v našich snech. Ale i tak mají na naši mysl v bdělém stavu subtilní vliv.

Pro oddané Krišny není příliš praktické snažit se identifikovat všechny své touhy. Rozumíme tomu, že naše základní touha, která nás přivedla do hmotného světa, je užívat si a kontrolovat; jinými slovy, touha být Bohem. Uvědomění si této základní skutečnosti je počátkem transcendentální psychologie.

Pro oddané Krišny to může být skutečně deprimující, když si mají uvědomit, že pozadím jejich psychofyzické identity je postoj: „Ve skutečnosti Krišnu nenávidím a nechci Mu sloužit. Raději chci zaujmout Jeho postavení.“ Ale pokud si toto připustíme, je to známkou toho, že jsme se začali očišťovat. Přemýšlejte o poselství písní Šríly Naróttamy dáse Thákura a Šríly Bhaktivinóda Thákura jako je Hari Hari Biphale a Gópinátha.

V základu existují dva způsoby jak ovládat mysl. Tím prvním je pozitivní způsob a tím druhým negativní. Negativní aspekt zahrnuje pravidla, usměrnění a mechanická cvičení, která uzavírají cestu nižšímu, materiálnímu vědomí. Pozitivní aspekt otevírá cestu vyššímu vědomí, které vede duši zpátky domů, zpátky k Bohu. Abychom tuto cestu otevřeli, je nutné přemýšlet o transcenci a zaměstnávat smysly různými druhy oddané služby.

Oddaný na úrovni sádhaky ovládá jak pozitivní, tak i negativní systém. Ve skutečnosti není možné tyto dva procesy oddělit od sebe a vykonávat jen jeden z nich. Je nutné následovat oba dva. Držení mysli na uzdě představuje negativní aspekt a soustředění mysli na Nejvyšší Osobnost Božství je pozitivním aspektem. Šríla Prabhupáda o obou aspektech hovoří jako o základních.

Musíme dosáhnout úrovně, kdy budeme schopni rozlišovat mezi vlastním já a myslí. Memorování technických detailů šáster (písem) nedostačuje. Mechanické provádění rituálů také nestačí. Potřebujeme ustanovit transcendentální úroveň své existence. Je to tak, protože vlastní já je přirozeně čistou duchovní energií. Milostí čistého oddaného Krišny můžeme být pozvednuti na transcendentální úroveň, a tak

porozumět své skutečné povaze. To je zasvěcení, vstupní brána k naší svarúpě neboli původní identitě. Šríla Prabhupáda vysvětloval při přednášce v roce 1970 během zasvěčujícího obřadu: „Jestliže se jednoduše budete držet principu *gopí-bhartuh pada-kamalajór dása-dása-dása-dásanudása*, ‚jsem jen věčný služebník Krišny‘, potom budete osvobození. Vědomí Krišny je tak pěkné. Udržte si jej. K tomu je tu jednoduchá metoda, zpívání Haré Krišna. Zpívejte mnoho hodin, dvacet čtyři hodin. Proč tolik? *Kírtaníjah sadá harih*. Pán Čaitanja říká, že by se mělo zpívat dvacet čtyři hodin denně. A tak to můžete dělat. Vyžaduje to jednoduše praxi. Dokonce i ve spánku můžete zpívat Haré Krišna. Dokonce i ve spánku. Nic tomu nebrání. Ve spánku, při jídle – neexistují žádná omezení. Můžete jen pokračovat, ‚Haré Krišna‘. Uvidíte. To vás udrží ve vaší svarúpě, vaší skutečné totožnosti, a nikdy vás májá nenapadne.“

Zpívat dvacet čtyři hodin? „To není moje úroveň,“ nakukává nám mysl. Ale Šríla Prabhupáda říká, že to můžeme dělat. Vyžaduje to trochu praxe. Milostí duchovního mistra získáváme zasvěcení do zpívání Krišnových jmen. Podívejte se do slovníku. Zasvěcení znamená začátek. Takže našim úkolem je pracovat na zdokonalení toho, k čemu nás dovedlo zasvěcení. S tím, jak pokračujeme se zpíváním Haré Krišna, k nám proudí milostivá přízeň duchovní energie a probouzí k životu skutečné já, duši. Bez tohoto zpívání není možné rozlišovat mezi myslí a vlastním já. A tak neexistuje jiný způsob jak účinně kontrolovat svoji mysl.

Vaše snaha kontrolovat mysl začíná a končí zpíváním. Toto zpívání je kombinací pozitivní a negativní metody – jak jsem vysvětlil dříve. Pozitivní část je svaté jméno samo o sobě. Negativní částí je vyloučení všech ostatních myšlenek a činností, které nejsou službou svatému jménu. Znovu opakují, že jste si vědomí jen malého zlomku vašich přání. Spousta silných tužeb číhá v mysli hluboko v podvědomí. Mysl je proto vaším osobním bitevním polem.

Vězte, můžete vyhrát nad skrytou armádou nežádoucích tužeb. Jak? Rozlišováním mezi vámi a vaší myslí. Ano, není to jednoduché. Ale alespoň musíme chtít to dělat! Snažit se zpívat upřímně – to je klíč k vašemu konečnému vítězství.

(Vybráno z knihy *Vedanta psychology* od *Suhotry Mahárádže*, přeložil bh. Lukáš Žíroš)